



הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א

נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"



עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת שמות

אור

מבחן האדם בעבודת השם:

שמות פרק א (טו) ויאמר מלך מצרים למילדת העברית אשר שם האחת שפּרָה ושם השני פּוּעָה: (טז) ויאמר בילדך את העברית וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן אותו ואם בת הוא וחייה: (יז) ותיראן המילדת את האלהים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחיין את הילדים: (יח) ויקרא מלך מצרים למילדת ויאמר להן מדוע עשיתן הדבר הזה ותחיין את הילדים: (יט) ותאמרן המילדת אל פרעה כי לא כנשים המצריות העברית כי חיות הנה בטרם תבוא אלהן המילדת וילדו: (כ) וייטב אלהים למילדת וירב העם ויעצמו מאד: (כא) ויהי כי יראו המילדת את האלהים ויעש להם בתים: (כב) ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היארה תשליכהו וכל הבת תחיין:

ופרש"י שמות פרק א פסוק כ וייטב אלהים למילדת, מהו הטובה ויעש להם בתים, בתי כהונה ולויה ומלכות שקרוין בתים. ויבן את בית ה' ואת בית המלך (מלכים א' ט א). כהונה ולויה מיוכבד, ומלכות ממרים, כדאיתא במסכת סוטה (סוטה יא ב): והכי מבואר במסכת סוטה דף יא ע"ב ותחיין את הילדים תנא לא דיין שלא המיתו אותן, אלא שהיו מספיקות להם מים ומזון ותאמרן המילדות אל פרעה כי לא כנשים וגו' מאי חיות? אילימא חיות ממש, אטו חיה מי לא צריכה חיה אחריתי לאולודה? אלא, אמרו לו אומה זו כחיה נמשלה, יהודה גור אריה, דן יהי דן נחש, נפתלי אילה שלוחה, יששכר חמור גרם, יוסף בכור שור, בנימין זאב יטרף, דכתיב ביה כתיב ביה, ודלא כתיב ביה כתיב (ביה) מה אמך לביא בין אריות רבצה וגו'. ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויעש להם בתים רב ושמואל, חד אמר בתי כהונה ולויה, וחד אמר בתי מלכות. מ"ד בתי כהונה ולויה, אהרן ומשה; ומ"ד בתי מלכות, דוד נמי ממרים קאתי, דכתיב ותמת עזובה (אשת כלב) ויקח לו כלב את אפרת ותלד לו את חור, וכתיב ודוד בן איש אפרתי וגו'.

שאלות:

א { הנה כאשר נתבונן בדברי הגמרא בפשטות מתבאר אחרת מרש"י שאמנם כתוב פעמיים בפסוק על יראת המילדות פעם ראשונה בפסוק י"ז ופעם שניה בפסוק כ"א ובדברי הגמרא אין מבואר שקיבלו שכר על יראת האלוקים הראשונה אלא על יראת האלוקים השניה כתוב ויעש להן בתים ובה נחלקו חז"ל איזה בתים נתן להם, אולם רש"י ביאר את פסוק י"ט ויטב אלוקים למילדות שזה נאמר על יראת האלוקים הראשונה וביאר שאיזה הטבה עשה עימם במה שנאמר אחרי יראת האלוקים השניה בפסוק כ"א שעשה להם בתים, ולביאורו יש לשאול היות ועל שני היראת אלוקים יש הטבה אחת ויעש להם בתים אם כן מדוע הפסיק הפסוק בין המילה וייטב אלוקים למילדות בפסוק כ' לבין ויעש להם בתים בפסוק כ"א, וכתב וירב העם וכו' דבר שאינו קשור כלל לשכרן?

ב { עוד יש לשאול מדוע נכתב פעמיים יראת המילדות פעם א' בפסוק י"ז ושוב חזר פעם ב' בפסוק כ"א הדבר נראה מיותר?

דרך העם:

נקדים ונאמר כאשר נתבונן בדרך העם בעבודת השם בדרך כלל גם אדם אשר עובד השם מקיים את התורה והמצוות כפי שמסתדר לו, ולכן למרות שהולך להתפלל במניין יתפלל מתי שמסתדר לו אינו מתאמץ להתמיד במניין קבוע כמאמר חז"ל כל הקובע מקום לתפילתו אלוקי אברהם בעזרו, אלא פעם נצרך לצאת מוקדם הולך מוקדם, ופעם היה בחתונה והוא עייף ילך מאוחר, וכן בשיעורי תורה אפילו משתתף הדבר תלוי איך הדבר מסתדר מבחינת גופו והבית והסביבה יכול ללכת ויכול לא ללכת או לאחר וכדומא, וכן מעשה חסד וצדקה שנותן הכל תלוי לפי איך שמסתדר לו, וכך הדבר בא לידי ביטוי בכל עבודת השם של האדם שכל סיבה ומניעה שמקשה עליו את קיום התורה והמצוות מוותר אותה פעם ודוחה להזדמנות אחרת, אולם מפרשתנו נלמד שעיקר מעלת האדם ומבחן עבודת השם של האדם ודרגתו נקבע דווקא כאשר יש לו סיבה להימנע ולמרות זאת מתגבר על יצריו ומניעיו לעשות רצון השם ולפי זה גודל שכרו של האדם על מעשיו, כי לעשות רצון השם כאשר הכל מסתדר לו כפי הבנתו ונוחיותו שכרו מועט.

ההבדל בין שני מצבים שעמדו המילדות:

ובזה נבוא לביאור הפסוקים אשר כתבתי בערך בשנת תשל"ה, והנראה בביאור העניין כאשר נתבונן במתחולל עם המילדות הרי בעצם יש להם ציוי מפרעה כל הבן הילוד היאורה תשליכהו, והוא לא יקיימו את ציוי המלך הם בסכנה חיים שעוברים על דבר המלך, ומצד שני אם יקיימו את ציוי פרעה יהיו בסכנת חיים מצד בני ישראל כאשר יגלו שהן הורגות התינוקות ברור שיהרגו אותן, ונמצא מצבן קשה מאוד או לי מיצרי ואוי לי מיוצרי שבכל אופן מה שיעשו הן בסכנה, ומאחר שבלאו הכי הם בסכנה ההיגיון אומר שיותר כדאי לא לקיים את ציוי פרעה ולא להרוג בבני ישראל אחרי הכל הם חלק מהעם, ואם כן במצב כזה אין ראיה שהן יראי השם ובגלל יראת האלוקים נמנעו מלרצוח אולי רק מחוסר ברירה העדיפו לעשות כך, אולם בכל זאת כותבת לנו התורה ותיראן המילדות את האלוקים, הכוונה בזה שיש קצת יראת השם היות ויתכן שסכנת המלך היא יותר מסכנת בני ישראל, בהיות והמלך יכול לתת להם שמירה וכבוד ושכר, ולמרות זאת העדיפו לפחד מהשם ולא מפרעה, ולכן על יראה זו מדברת התורה בפסוק יז כאשר היו בתחילת דרכן, והשכר אשר קיבלו על יראה זו מבואר בפסוק כ וייטב וכו' וירב העם ויעצמו מאד, ומה טובה יש למילדות שהתרבו בני ישראל, כי אחרי הכל אין ספק שהיו המילדות חשודות בעיני בני ישראל שאולי הם הורגים חלק מהילדים מפחד המלך, וכדי לטהר את שמם עשה להם הקב"ה נס שילדו ששה או ששים בכרס אחת וראו כולם כי אדרבא מאז הגזרה של פרעה למרות שמנה את המילדות להרוג כל בן הלכו והתרבו ולא התמעטו וזכו להערכה גדולה מבני ישראל, כי הבינו שהם לא משתפים פעולה עם פרעה, וזו הטובה שנעשתה להם מריבוי בני ישראל לטהר את שמם הטוב. ואכן מצאתי שכך מבואר במדרש שמות רבה פרשה א סימן טו ותחיין את הילדים, וכי מאחר שלא עשו כאשר דבר אליהן אין אנו יודעין שקיימו את הילדים, למה הוצרך הכתוב לומר ותחיין את הילדים, וכו' ד"א ותחיין את הילדים, יש מהם שראוים לצאת חגרים או סומים או בעלי מומין או לחתוך



הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א

נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד

רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,

ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד

Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"



עיר התורה שקרובה אליך

בו אבר שיצא יפה, ומה היו עושות עומדות בתפלה ואומרות לפני הקדוש ברוך הוא אתה יודע שלא קיימנו דבריו של פרעה, דברך אנו מבקשות לקיים, רבון העולם יצא הולד לשלום שלא ימצאו ישראל ידיהם להשיח עלינו לומר הרי יצאו בעלי מומים שבקשו להרוג אותם, מיד היה הקדוש ברוך הוא שומע קולן ויוצאין שלמים, אמר ר' לוי הרי אמרת את הקלה אמור את החמורה, יש מהן שראוין למות בשעת יציאתן או אמן לסכן בם ולמות אחר יציאתן והיו עומדות בתפלה ואומרות להקב"ה רבונו של עולם תלה להם עכשיו ותן להם נפשותיהם שלא יאמרו ישראל הן הרגו אותן, והקב"ה עושה תפלתן לפיכך ותחיין את הילדים עכ"ל. **אולם אחרי** שזכו להטבה זו ונעשה נס שהתרבו עם ישראל, נוצר מצב חדש ונסיון גדול למילדות, בהיות וכעת יכולים לצאת מהסכנה מבני ישראל וגם מפרעה בזה שיהרגו חלק מהתינוקות ויוכלו לתרץ לפרעה שזה מה שהספיקו להרוג, וגם מצד שני אין חשש מבני ישראל שלא יחשדו בהם בגלל שפתאום התחילו ללדת הרבה תינוקות בבת אחת מה שלא היו רגילים בעבר ומסתמא אפשר להבין שזה טבעי שחלק מהתינוקות מתים וגם הדבר כלל לא יהיה מורגש שהרי מתרבים, אך המילדות למרות זאת שנוצר מצב חדש הם עדיין המשיכו ויראו את השם ועברו על גזירת המלך והסכנה גדולה מאוד מהמלך ולא מעם ישראל וזה היה נסיון חדש, לכן כופלת התורה שנית בפסוק כא ויהי כי יראו המילדות, כיון שזו יראה גדולה מאוד לעומת היראה הקודמת, היות והיראה הקודמת אפשר שהיית מחוסר ברירה כאשר ביארנו אבל היראה השניה אחרי ריבוי כלל ישראל היא יראה יותר גדולה ולכן על יראה השניה זכו לשכר ועש להם בתים. נמצא שיש שני מצבים ושני דרגות ביראת המילדות ועל דרגה ראשונה קיבלו שכר שבני ישראל התרבו ועל היראה השניה זכו ועש להם בתים ולכן התורה כפלה את דבריה והפרידה בין ויטב לויעש להם בתים.

עושה רצון השם גם כשיש תירוץ להימנע:

ומכאן יסוד גדול בעבודת השם שיש יראה ויש יראה, יש יראה שנעשית מכח המציאות ויש יראה שלמרות שאפשר לחמוק ממנה על ידי תירוצים ובכל זאת מקיימה, וכן בכל מצוה ומצוה או לימוד תורה או תפילה, יש את החלק שמוכרח האדם לעשות ויש את החלק שאינו מוכרח לעשות מאיזה סיבה שתהיה, ועיקר גדולת האדם נמדדת בחלק השני ושכרו גם לאין ערוך, וכמו המילדות על יראה הראשונה קיבלו שכר וירב העם ואילו על יראה שניה קיבלו שכר ויעש להם בתים, וכמאמר התנא בא"י גדולה מצוה בצער ממאה שלא בצער, ביאורם של דברים כשאין צער זה טבעי שהאדם יקיים המצוה אבל כשיש צער יש לו תירוץ להימנע מקיום המצוה ובכל זאת הוא מקיים זה מראה על אהבת הקב"ה, ולכך כל מצוה וכל לימוד וכל תפילה שיש בה את המסירות מעבר למה שאדם מחוייב זוכה לשכר גדול.

בזכות מסירות נפש של מרדכי זכה להציל את כלל ישראל:

כאשר מצינו אצל מרדכי לא יכרע ולא ישתחוה. ומרדכי היהודי בעת שעמד מול המן האגגי מה היה בידו לעשות אותה שעה הוא ראש השרים אחר שגידלו המלך וינשאו וישם את כסאו מעל כל השרים בממלכה האדירה המולכת מהודו ועד כוש והוא איש יהודי היושב בשער ומה יש בכוחו לפעול נגדו לא היה לו לא חרב ולא חנית נגדו, אבל דבר אחד היה בידו והוא שלא להשתחוות להמן בעת שהכל כורעים ומשתחוים להמן כי כן ציוה לו המלך עמד הוא ועבר על ציווי המלך ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה, ואף שמעשה זה לא היה אלא בשב ואל תעשה, זה כל מה שהיה בידו אותה שעה, אבל היה זה מעשה של מסירות נפש, שכן העובר על מצות המלך מתחייב מיתה, ועמד מרדכי ועשה זאת במסי"י גמורה יום ויום ולא שמע אליהם, ובכח אותו מעשה של מסי"י נתהפך הדבר עד שהיה מרדכי על הסוס והוא מרכיבו ועד סוף כל הישועה הגדולה שהיכום מכת חרב והרג ואבדן.

גדול נסיון האיל מהעקידה:

בדומה ליסוד זה מצינו בעקידת יצחק ששם התורה מבארת כי לאחר שעקד את יצחק קרא המלאך לאברהם ואמר לו אל תשלח ידך אל הנער כי ידעתי כי ירא אלוקים אתה ולא חשכת את בנך את יחידך ממני, ואחר כך וישא אברהם את עינו וירא והנה איל ויקח את האיל ויעלהו לעולה, ויקרא מלאך ה' אל אברהם שנית, ויאמר יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנך, כי ברך אברך והרבה ארבה את זרעך וכו'. וראיתי בספר קול יהודה להרה"ג רבי יהודה צדקה זצ"ל אשר מקשה כיצד יתכן שעל עקידת יצחק שמסר את בנו לא אמר המלאך שיקבל איזה שכר אלא עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה, ואילו על הקרבת האיל אמר לו ברכות עד בלי די? ועוד קשה שאומר לו יען אשר עשית את הדבר הזה הפירוש הקרבת האיל, ולא חשכת את בנך, כאילו אומר וגם לא חשכת את בנך, משמעות דברי המלאך שיותר חשוב עקידת האיל מעקידת יצחק ולכן מקדימו הלא דבר הוא? **ומתרץ** כי עקידת בנו אמנם הוא נסיון גדול מאוד, אבל אם נתבונן בדבר הרי אין לו ברירה אלא לקיים רצון השם כיון שחייו ואף חיי בנו תלויים ברצון השם וכיצד יסרב לקב"ה, ולכן אין לו ברירה אלא לעשות רצון ה' שאם לא יענש הוא וגם בנו ולא ירויח דבר, וממילא הניסיון קטן לעבור על רצון הקב"ה כיון שהוא מוכרח לעשותו, לעומת זה לאחר שאמר לו המלאך שלא לשחוט את בנו היה צריך לברוח עם בנו שלא יתחרט המלאך ויאמר לו שוב להעלות את בנו, אולם אברהם ההפך היה עצוב כיצד הכין מזבח להקריב לקב"ה קרבן ולא עשה כלום, ולכן לא נרגע עד שחיפש קרבן ומצא את האיל והקריבו, במעשה זה מגלה על גדולת אברהם למפרע שעשה הכל מרצון ובשמחה לעשות רצון הקב"ה ולא בגלל שאין לו ברירה, שסופו מעיד על תחילתו שגם מה שאינו מחוייב הוא מחפש ובלבד לעשות רצון הקב"ה, ולכן רק אז אמר המלאך את כל הברכות.

גודל השכר על דברים שעושה מרצונו:

כמו כן מצינו בחז"ל **במסכת שבת דף קנז ע"א** אמר רב יהודה בר שילא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן: ששה דברים אדם אוכל פירותיהן בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא. ואלו הן: הכנסת אורחין, וביקור חולים, ועיון תפלה, והשכמת בית המדרש, והמגדל בניו לתלמוד תורה, והדן את חברו לכף זכות. ומעין זה מבואר במסכת פאה פ"א מ"א, **מדוע דווקא בדברים אלה? ונראה** שכל אלו הן דברים שאין מחוייב בהן, ויכול תמיד לחמוק בתרוצים שונים מדוע אינו יכול לגמול חסד כי מצבו קשה, או ללכת לבקר חולה היות והוא טרוד, או להכניס אורחים היות ויש בעיה בבית, או להשכים לבית



הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א

נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"



עיר התורה שקרובה אליך

הכנסת יכול לבא לתפילה בלי להשכים, או להשכין שלום יאמר שאינו מסוגל, ולמרות זאת עושה אותן לכן שכרו גדול.

מעשה עם הגר"א:

ומסופר על הגר"א שפעם היה יושב ולומד עם תלמידיו ונכנס עני שהיה לבוש באופן מזעזע עד שמעורר רחמים על כל מי שרואה אותו, הסתובב בין הלומדים לבקש מהם צדקה ונתנו לו גם הגר"א נתן לו צדקה, לאחר שגמר לאסוף והלך לכיוון הדלת לצאת קם הגר"א ונתן לו עוד פעם, שאלו אותו תלמידיו תורה היא וללמוד אנו צריכים מדוע הרב נתן לו פעמיים, השיב להם כי מה שנתן פעם ראשונה היה כדי להרגיע את כאבו לראות כזה מסכן וכיון שכאב לו בזה שנתן הרגיע את מצפונו בפעם השנייה נתן כדי לקיים מצות צדקה, בהיות ומה שאדם עושה בגלל שכואב לו זה עושה בשביל עצמו להרגיע את המצפון שלו ואינו לקיים מצות השם, אבל אחרי שכבר הרגיע את כאבו מקיים מצות צדקה לשם מצות השם, כך כל דבר שאדם עושה מפני איזה הכרח שלא נעים או כבוד או בושה אינו עושה המצוה כדי לעשות רצון השם אלא לעשות רצון עצמו שלא יתבייש או ישיג כבוד וכדומה, אבל כאשר עושה את אשר אינו חייב ולא מוכרח מגלה שכל כונתו לעשות רצון השם, ולכן שכרו גדול ומקבל גם בעוה"ז כמאמר התנא הנ"ל.

דברי החפץ חיים איזה מצווה להעדיף:

כתב בספר עלי ורדים" עמוד רנ, שסיפר רבי שמואל גרינימן, שהיה ממקורביו של מרן ה"חפץ חיים" זיע"א, שפעם אחת הוא שאל אוחו אח השאלה הבאה: יש לי לעשות שתי מצווה ואני לא יכול לקיים את שתיהן, ויש לי זמן ואפשרות לקיים רק אחת מהן. איזו מהן אקיים? אמר לו ה"חפץ חיים" את המצווה שאין לך חשק לעשות, אותה תקיים את זה הקדוש ברוך הוא רוצה ממך! לשבור את עצמך את מידותיך.

מעשה עם הרב שבדרון זצ"ל:

ולהמחיש דבר זה נביא את המעשה המובא **בספר קול חוצב על הגאון הצדיק רבי שלום שבדרון זצ"ל** אחד הבחורים שהשתתף בקביעות בשערי הערב החל להיעדר יום יומים שלושה, ר' שלום החליט שמחובתו לאתר את הנער ולהשיבו לחיק התורה, ר' שלום נקש על דלת בית הוריו והנער נראה בפתח, שיחה מרתקת התפתחה בין ר' שלום לתלמידו הצעיר, שלום עליך יקירי בימים האחרונים לא ראינו אותך חששנו אולי נפלת למשכב או שמא משהו אחר מציק לך, מורי ורבי לא ב"ה אני מרגיש טוב אני גם אוהב ללמוד גמרא זו ההנאה האמיתית שלי אלא שהשבוע אחסיר ושבוע הבא אשוב לספסל הלמודים ביתר שאת, מה קרה מישהו חולה, לא חלילה יש סיבה צדדית שמונעת ממני להשתתף בשיעור, אבל תספר לי רק בקצרה אם זה לא דבר אישי מה קורה בשבוע זה ורק שבוע אחד ולא יותר מעניין מאוד, הבחור נכנע להפצרותיו של ר' שלום ונאות לספר השבוע מתקיים המשחק המרכזי בכדור רגל שעת המשחק חופפת לשעת השיעור ואני לא מסוגל לוותר על רגעים אלו אני מכור לכדור רגל אני אוהב בכל ליבי את המשחק והשחקנים, ר' שלום שמע את הדברים ושתק שתיקה קצרה אחריה הרים עיניים אוהבות ואמר ידידי היקר טוב שמעתי והבנתי רק שמעניין אותי מהו סוד האושר במשחק הכדור הייתי שמח מאוד לשמוע מקרוב על מהלך המשחק, התלמיד חש בנוח אמר אם הרב רוצה אסביר לו, המשחק כמו שהוא מתחלק לשתי קבוצות ואם נרצה להגדיר את ההצלחה על רגל אחת נאמר שמי שמבקיע את השער הוא המנצח המאושר, זאת אומרת בצידי המגרש יש שער רחב ממדים ומי שבועט בכדור ומכניסו לשער הוא המנצח, הרגע שהכדור נכנס לשם הוא הרגע הענק של המשחק, ר' שלום העמיד פני תם כמי שאינו מבין כלל בכדור ושאל שאלה מה החכמה הגדולה להכניס כדור לתוך שער בוא עמי ואני אראה לך איך שאני בועט לתוך השער עשרים כדורים במהירות הבזק, הבחור חיך את העיקר שכחתי לספר לרב ליד השער עומד שוער והוא משתדל למנוע והחכמה היא להתגבר עליו ולהכניס את הכדור, ואיך באמת מצליחים להתגבר עליו שאל ר' שלום, זו החכמה במשחק ומי שמצליח הוא השמח והמאושר, זה הסיפוק הגדול של המשחק ושל האוהדים, אני רוצה להבין ביקש ר' שלום השומר לא הולך לישון הוא נמצא ליד השער עשרים וארבע שעות ביממה אוכל שם וישן שם, מה פתאום צחק הנער ודאי שהוא הולך לישון הוא עומד שם רק בשעת המשחק ואח"כ הוא שב לחיי היום יום, אם כך שאל ר' שלום אז מה הבעיה נבוא בלילה כשהשומר הולך ונבקיע את השער ללא שום בעיה, הבחור הגביה את קולו דווקא משום כך דווקא בגלל שהשומר מסתלק ואין קושי להכניס את הכדור אין זו חכמה להכניס את הכדור, החכמה והגבורה היא רק בשעת הקושי עומדים שם במגרש עוד נערים שמונעים להכניס את הכדור ולמעשה כל הקבוצה מונעת מנערי הקבוצה השניה להכניס את הכדור, ר' שלום נעמד על רגליו הביט על הבחור ואמר בקול ישמעו נא אזניך מה שפיך מדבר, האם לבוא לשיעור בשבוע הבא זו גבורה אתה הרי רוצה ללמוד ובשבוע הבא אין לך שום מניעה לבוא לשיעור אם כך החכמה היא לא גדולה במיוחד, החכמה הגדולה היא בשעה שיש מפריע שעומד בשערי בית המדרש ומונע את הכניסה בשעה זו נקודת האושר להבקיע את השער כי לפום צערא אגרא.

מוסר השכל:

עלה בידנו ללמוד שמבחן האדם בקיום התורה והמצוות ומעשים טובים נמדד כאשר יש לאדם הפרעות ומניעים למונעו מהליכה לבית הכנסת או לשיעור תורה או לעשות חסד ולמרות זאת מתאמץ והולך ומקיים התורה והמצוות בזה מוכיח את אהבת השם והערכת התורה והמצוות ולפום צערא אגרא, כי אין המעשים שוים יש שהתאמץ יותר ויש פחות וכפי המסירות של האדם כך גודל שכרו על מעשיו, ולכן המילדות זכו דווקא ביראת השם השניה לשכר של בתי מלוכה כהונה ולויה, ועיקר שכר העקידה על מאמצו לקיים דבר השם גם לאחר שנפטר, ולכן על השכמת בית הכנסת והשכנת שלום וביקור חולים יש שכר גם בעוה"ז, וכן על זה הדרך ולכן החלש יאמר גיבור אני וכמבואר בסעיף הראשון בשו"ע להיות גיבור כארי עז כנמר וקל כנשר לעשות רצון השם כי זה מבחן האמת.

החותם בברכת שבת שלום ומבורך

בידידות ואהבה
מרדכי מלכא